

Dr. Elvira SULTREKOVA TL2073 Hakas Türkçesi Okuma-Anlama I
Ankara Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Ankara,
2019

Абаза

Абаза – Таштып аймағындағы город. Ол Ағбан городтаң 150 км ырахта, Ағбан суғның чоғархы саринда турча.

Абаза мының алнында тимір рудазынаң сабланчаң.

Городта илиг муң азыра кізі чуртапча. Анда полған кізілер городтың уғаа сіліг чирде турчатханын таныхтапчалар. Пөзік тағлар, хойығ ағастар аның омазын хайхастығ сіліг итчелер. Табырах ахчатхан ап-арығ Ағбан суғ пу городха чуртас пирчеткен тамыр осхас. (С.Н. Султреков)

Наа сөстер:

сабланчаң – ünlüdür

чоғархы саринда – üst tarafında

руда - cevher

азыра – fazla

хойығ – sık, kalın

омазы – görünüşü

хайхастығ – şaşırtıcı

таныхтапчалар — gösterirler

Идер тоғыстар

1. Текстті түрк тіліне тілбестеңер.

2. Сурығларға нандырыңар, посты сыныхтаңар

1. Абаза хайдағ аймахтағы город?
2. Абаза Ағбан городтаң нинче километр ырах турча?
3. Абаза Ағбан суғның хай саринда?
4. Абаза мының алнында нименең сабланчаң?
5. Абаза городта прай нинче кізі чуртапча?
6. Абаза хайдағ чирде турча?

3. Полған на чоохтаға хысхацах нандырығлар пиріңер: я, чох

1. Абаза – Асхыс аймағындағы город.
2. Ол Ағбан городтаң 150 км ырахта.
3. Абаза Ағбан суғның сол саринда турча.
4. Абазада чүс муң азыра кізі чуртапча.
5. Пөзік тағлар, хойығ ағастар Абазаның омазын хайхастығ итчелер.

6. Город сіліг чирде турча.

4. *Чоохтагларны сурыглыг ит салыңар*

1. Абаза – Таштып аймағындағы город.
2. Абаза Ағбан суғның чоғархы саринда турча.
3. Городта иліг муң азыра кізі чуртапча.
4. Кізілер городтың уғаа сіліг чирде турчатханын таныхтапчалар.
5. Пөзік тағлар, хойығ арығлар аның омазын хайхастығ сіліг итчелер.

Тузаланған литература

1. Кыржинакова (Султрекова) Э.В., Султрекова З.И. Электронное пособие (на хакасском языке) «Хакасский язык для начинающих изучать родной язык». – Абакан: Хакасское книжное издательство, 2012.
2. Ekrem Arıkoğlu. Örnekli Hakasça-Türkçe Sözlük. Ankara: Akçağ Yay.
3. Султреков С.Н. Край наш хакасский. Учебное пособие для учащихся начальных классов по природоведению (на хакасском языке).- Абакан: Хакасское кн. Изд-во, 2001. - 128 с.
4. Абумова О.Д., Боргоякова Т.Н., Чанков Д.И. Хакас тілі (хығырчаң книга). - Ағбан: Хакас книга издательствозы, 2005. - 116 с.
5. Хакасско-русский словарь = Хакас-орыс сөстік. - Новосибирск: Наука, 2006. - 1114 с.